

oczekiwania. Nie można nie docenić bezpośredniej wymiany poglądów i prezentacji nowych danych.

Trudno w krótkim sprawozdaniu przedstawić bogatą problematykę drezdeńskiego spotkania. Warto podkreślić gościnność organizatorów i wspaniałą atmosferę towarzyszącą obradom. Organizatorzy przewidzieli możliwość opublikowania wygłoszonych referatów. Ukazą się one w specjalnym numerze czasopisma „Mertensiella”, prawdopodobnie w połowie bieżącego roku.

Sławomir Mitrus

Symposium nt. „Środowisko przyrodnicze Parku Narodowego Gór Stołowych” (Kudowa-Zdrój, 11–13.10.1996 r.)

Powołany do istnienia we wrześniu 1993 r. Park Narodowy Gór Stołowych (PNGS) o pow. 6280 ha, ze względu na wyjątkowe bogactwo form skalnych wytworzonych w górnokredowych piaskowcach, jest pod względem geologicznym obszarem szczególnym w skali kraju. Szata roślinna nosi wprawdzie na sobie piętno wieloletniej ekstensywnej gospodarki. Dotyczy to zarówno zbiorowisk leśnych, w których dominują świerczyny nieznanego pochodzenia, jak i przekształconych zbiorowisk łąkowych czy silnie zmienionych lub zachowanych w szczątkowej postaci torfowisk wysokich. Pomimo tych zmian niektóre drzewostany lub zbiorowiska roślinne zachowały cechy środowisk naturalnych lub zbliżonych do naturalnych. Unikatowymi zbiorowiskami są ekosystemy naskalne ze specyficzną florą i fauną zwierząt bezkręgowych (C a c o ñ 1995). W efekcie występuje na tym obszarze wiele rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.

Specyfika i bogactwo przyrody nieożywionej i ożywionej parku oraz intensywny ruch turystyczny wymaga niekonwencjonalnego podejścia do jej ochrony i wypracowania odpowiednich metod. Pewne sugestie co do potrzeby ochrony niektórych obiektów były zgłaszane już wcześniej (P u l i n o w a 1989). Dyrekcja PNGS od początku podjęła też współpracę z ChKO Broumovsko, obejmującą ochroną czeską część masywu Gór Stołowych. Po trzech latach działania parku wydawało się celowe dokonanie podsumowania stanu wiedzy na temat Gór Stołowych, istniejących zagrożeń przyrody tego obszaru oraz propozycji odnośnie do metod ochrony. Dlatego też wniosek Rady Naukowej parku, aby zorganizować omawiane sympozjum został szybko wprowadzony w życie, a jeżeli się uwzględni równoczesne wydanie tomu (Szczeliniec 1996) zawierającego 38 referatów, to należy wysoko ocenić całość zrealizowanego zamierzenia. Warto podkreślić, że zainteresowanie sympozjum przerosło oczekiwania organizatorów. Dowodzi to, że wokół PNGS zgromadził się liczny zespół badaczy z różnych dziedzin, którzy prowadzili tu wcześniej swoje prace lub podejmują je aktualnie, i dla nich wszystkich park stał się naturalnym ośrodkiem koordynującym.

Symposium odbyło się w październiku 1996 r. w hotelu „Gwarek” w Kudowie-Zdroju. Zakres tematyczny przedstawionych referatów był szeroki. Znaczną ich część (12) poświęcono problematyce przyrody nieożywionej i geofizycznym cechom środowiska Gór Stołowych, drugą grupę stanowiły referaty botaniczno-leśne (10) i zoologiczne (10), w których przedstawiono zarówno dotychczasowy stan wiedzy, jak i propozycje ochrony. Ostatnią grupę tworzyły referaty poświęcone turystyce, elementom kulturowym krajobrazu i problemom ochrony (3). Większość przedstawianych opracowań zawierała wnioski dotyczące potrzeby wprowadzenia ochrony i jej metod w odniesieniu do poszczególnych ożywionych i nieożywionych elementów środowiska. Szczególną uwagę zwrócono na problemy hydrogeologiczne (jest to podstawowy problem obszaru PNGS), jak również na stan drzewostanów (prowadzenie renaturyzacji, masowy pojaw korników, presja jeleniowatych) i w końcu na właściwą organizację ruchu turystycznego. Referatom towarzyszyła ożywiona dyskusja i w wielu przypadkach analizowano i uzupełniano postawione wnioski.

Na szczególne wyróżnienie zasługuje blok czterech specyficznych referatów omawiających budowę narządów rozrodczych niektórych owadów i roztoczy. Badania te prowadzone były na gatunkach z Gór Stołowych, zasiedlających naskalne mikrośrodowiska, natomiast sposób prezentacji i podjęcie bardzo ogólnych problemów ewolucyjnych spowodowały, że referaty te spotkały się z dużym zainteresowaniem interdyscyplinarnego grona słuchaczy. Był to również bezpośredni dowód unikalności przyrody PNGS.

Uzupełnieniem sympozjum, szczególnie interesującym dla osób niezbyt znających ten teren, był pokaz przeźroczy potwierdzających dawną działalność człowieka na tym obszarze, z wyjaśnieniem historii i znaczenia poszczególnych dowodów (napisy naskalne, znaki graniczne, rzeźby). Inna seria przeźroczy dokumentowała niektóre walory przyrodnicze parku.

Zgłoszone podczas sympozjum wnioski staną się niewątpliwie podstawą rozwiązań niektórych problemów parku i pozwolą na dalsze planowanie badań w tym unikalnym pod wieloma względami terenie.

Zbigniew Jakubiec

PIŚMIENNICTWO

Cacoń S. 1995. *Park Narodowy Gór Stołowych*. Parki Nar. i Rez. Przyn. 4/95: 18–20.

Pulinowa M. Z. 1989. *Rzeźba Gór Stołowych*. Prace Naukowe UŚl. w Katowicach 1008: 1–218.

Szczeliniec 1996. *Symposium „Środowisko przyrodnicze Parku Narodowego Gór Stołowych”, Kudowa-Zdrój 11–13.10.1996*. Wyd. PNGS, ss. 256.